

Ank. till Riksd. kansli den 23 mars 1891, kl. 2 e. m.

N:o 7.

Utlåtande, i anledning af motion om rätt för riksbankens afdelningskontor i Jönköping att köpa och sälja utländska vaxlar.

Till utskottets behandling har blifvit hänvisad en af herr *Söderberg* inom Första Kammaren väckt motion, n:o 36, innefattande hemställan, att Riksdagen måtte uppdraga åt bankofullmäktige att under de vilkor och bestämmelser, fullmäktige kunna anse lämpliga, lemna åt riksbankens afdelningskontor i Jönköping rättighet att köpa och sälja utländska vaxlar.

I det yttrande, som fullmäktige, efter anmodan af utskottet, i ämnet afgifvit, hafva fullmäktige hemställt, att omförmälda motion ej måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda, hufvudsakligen på den grund, att frågan, huruvida och i hvilken omfattning riksbankens rörelse och verksamhet i afseende å utländska vaxlar må kunna lämpligen till flera eller färre af de särskilda afdelningskontoren utsträckas, är och synes böra vara öfverlemnad åt fullmäktiges beslutanderätt.

Enligt § 12 i bankoreglementet hafva fullmäktige fått bemyndigande att för riksbankens räkning köpa och åter försälja vaxlar, betalbara å utrikes ort, utan att dervid är lemnad någon bestämmelse, vid hvilket eller hvilka kontor dylika affärer må ega rum. Utskottet anser ock en föreskrift för fullmäktige att uppdraga åt något visst kontor att derstädes verkställa köp och försäljning af utländska vaxlar vara mindre lämplig och lätteligen kunna föranleda till anspråk på erhållande af dylikt uppdrag vid andra eller kanske samtliga riksbankens kontor. En sådan utsträck-

ning af utrikes vaxelrörelsen, i synnerhet när fråga är om trasseringar, skulle, vill det synas utskottet, kunna i viss mån bidraga till att förrycka förhållandena och splittra riksbankens till äfventyrs för särskilda ändamål behöfliga tillgångar utomlands. Vore afdelningskontor att anse såsom sjelfständig bankinrättning, som finge sjelf sörja för beredande af tillgång i utlandet för de vaxlar, hvilka af kontoret utställes, och ej behöfde taga hänsyn till nödvändigheten af behållningar utomlands för upprätthållande af metalliska kassan och myntvärdet, skulle någon väsentlig erinran mot beviljande af rätt att uppköpa och trassera ifrågavarande slags vaxlar ej vara att göra; men sådana förhållandena äro, gestaltar sig saken visserligen helt annorlunda.

Äfven enskilda bankinrättningar, som ej hafva någon särskild uppgift i afseende å landets penningväsende att fylla, torde icke i allmänhet vilja öfverlåta åt afdelningskontor att bedriva utländsk vaxelrörelse och, hvad särskildt beträffar försäljning af vaxlar, är det uppenbart, att svårigheter och olägenheter möta vid att å flere olika platser tillhandahålla utländsk valuta, samt att medgifvande i allmänhet af trasseringsrätt för ett afdelningskontor ej kan lemnas. Men äfven öfverlåttandet åt ett afdelningskontor af rätt att köpa vaxlar kan vara förenadt med vanskligheter, då i regel sådana öfvertagas oaccepterade, till följd hvaraf säkerheten för köparen, till dess accept erhålles, uteslutande är beroende på trassenten, och en begränsning eller bestämd föreskrift till ett afdelningskontor angående dem, hvilkas vaxlar få emottagas, torde icke heller böra ifrågakomma. Härtill kommer, att bedömandet af priset, som för dem kan betalas, kan vara förenadt med ganska stora svårigheter, och att riksbankens ställning till utlandet samt den kändedom om kursförhållanden och andra härvid medverkande omständigheter, som genom handhafvandet vid hufvudkontoret af hithörande bestyr förvärfvas, ej torde med fog kunna i allmänhet påräknas vid ett afdelningskontor i landsorten; och inhemtande af särskild föreskrift i afseende å det pris, som i hvarje fall bör betalas, torde ej heller utan svårighet kunna ske.

Med de strängare former i afseende å vilkor och sätt för beviljande af krediter och förskott, som för riksbanken äro och torde böra vara gällande, lärer ock inträffa, att, då riksbanken ej kan tillmötesgå allmänhetens önskningsar härutinnan så som enskilda bankerna, dessa, äfven om riksbankens kontor på platsen vore bemyndigadt att köpa utländska vaxlar, i första hand ofta komma att öfvertaga desamma. Någon egentlig skada för riksbanken torde icke häraf kunna anses uppstå, enär en stor del af

sådana af enskilda banker inköpta vexas sedermera kommer i riksbankens ego, hvarvid riksbanken beredes den förmånen att erhålla ett mot förluster betryggande endossement; och äfven i fråga om vinst å vaxelaffären kunna kursförhållandena härvid blifva sådana, att det ej varit för riksbanken af särskild fördel att omedelbart öfvertaga en dylik vaxel.

På grund häraf och då, för den händelse fullmäktige, som redan lemnat afdelningskontoren i Göteborg och Malmö den ifrågasatta rättigheten, skulle anse särskilda omständigheter böra föranleda till medgifvande för ytterligare något afdelningskontor af riksbanken att verkställa köp och försäljning af utländska vexas, de äro oförhindrade att meddela derför erforderligt bemyndigande, men en föreskrift af Riksdagen i en dylik förvaltningsfråga rörande ett visst afdelningskontor ej synes utskottet lämplig, har utskottet funnit sig föranlåtet hemställa,

att ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 mars 1891.

På utskottets vägnar:

PER SAMZELIUS.
